

Olsztyn, dnia 23 listopada 2018 r.

**WARMIŃSKO-MAZURSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
w Olsztynie
10-575 OLSZTYN
Al. Mar. J. Piłsudskiego 7/9**

PS-IV.431.2.12.2018.ML

**Pani
Agnieszka Chrzanowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Miłkach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, przeprowadził kontrolę kompleksową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach, w dniach: od 28 maja do 5 czerwca 2018 r. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy społecznej, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.414.2018 z dnia 24 maja 2018 r.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji ustawowych zadań samorządu gminnego z zakresu pomocy społecznej oraz ocena zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami, za okres od 1 stycznia 2017 r. do 5 czerwca 2018 r.

Ustalenia z kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Panią w dniu 22 października 2018 r. (data wpływu do tut. Urzędu 26 października 2018 r.). Do protokołu nie wniosła Pani zastrzeżeń.

Ustaień kontrolnych dokonano w oparciu o analizę okazanych dokumentów oraz sporządzone przez Panią informacje.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w realizacji zadań, w szczególności, w zakresie:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych;
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych;
- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych;
- współpracy z powiatowym urzędem pracy.

Ponadto nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie:

- kwalifikacji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej;
- podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie;
- wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- przedkładania radzie gminy sprawozdania z działalności ośrodka pomocy społecznej oraz wykazu potrzeb z zakresu pomocy społecznej.

W zakresie realizacji zadań własnych gminy stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- Brak realizacji obowiązkowego zadania własnego gminy wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej tj. prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą niezabezpieczeniem mieszkańcom gminy pomocy i wsparcia w ww. formie.
- Brak realizacji obowiązkowego zadania gminy, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy, tj. prowadzenia schroniska, noclegowni i ogrzewalni, lub zlecenia prowadzenia ww. form schronienia, lub podpisania stosownych porozumień administracyjno-prawnych z innymi gminami, lub wykupienia usługi.
Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą niezabezpieczeniem mieszkańcom gminy pomocy i wsparcia w ww. formie.
- Brak sporządzenia oraz przekazania, w ustawowym terminie tj. do 30 kwietnia 2018 r., radzie gminy oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2017. Powyższa ocena została sporządzona i przekazana do Rady Gminy w Miłkach w dniu 10 maja 2018 r.
Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.

- W zakresie przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono nieprawidłowości:

- W 2 przypadkach, przekroczenie 6 miesięcznego terminu przeprowadzenia aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego.
Stwierdzone nieprawidłowości mogły skutkować brakiem uprawnień stron do kontynuacji zasiłku stałego.
- W 1 przypadku brak przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego u osób zobowiązanych

do alimentacji.

Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować ponoszeniem przez gminę zwiększonej odpłatności, zamiast osób zobowiązanych.

- W 2 przypadkach wydano decyzje przyznające świadczenie na okres krótszy niż wydane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Powyższe nieprawidłowości skutkowały ograniczeniem stronom uprawnień do należnego świadczenia.

- W zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych stwierdzono nieprawidłowości:

- W 1 przypadku przyznano świadczenia niepieniężne z mocą wsteczną.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą świadczeniem pomocy w formie usług opiekuńczych bez decyzji administracyjnej.

- W 1 przypadku zmieniono z mocą wsteczną, decyzję przyznającą świadczenie niepieniężne w formie usług opiekuńczych, zmniejszając ich liczbę. Sprawa szczegółowo opisana w protokole z kontroli na str. 12.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą świadczeniem usług opiekuńczych, w czasie obowiązywania decyzji pierwotnej, w niższej liczbie godzin.

- W 2 przypadkach, w decyzjach administracyjnych, brak zakresu przyznanych usług opiekuńczych.

Stwierdzone nieprawidłowości skutkowałą brakiem wiedzy usługobiorców o zakresie świadczonych usług na ich rzecz.

- W 1 przypadku świadczenie usług w wymiarze niezgodnym z wydaną decyzją administracyjną.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą świadczeniem pomocy w formie usług opiekuńczych w zaniżonym wymiarze.

- W 1 przypadku błędne ustalenie odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze. Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą ponoszeniem przez stronę odpłatności za świadczone usługi, w zaniżonej wysokości.

- W zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w dps, stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia:

- W 2 przypadkach w obrocie prawnym funkcjonowały dwie decyzje administracyjne wydane w tej samej sprawie. Sprawa dot. skierowania do domu pomocy społecznej. Stwierdzone nieprawidłowości skutkowałą funkcjonowaniem w obrocie prawnym dwóch decyzji kierującej do domu pomocy społecznej.

- W 1 przypadku wywiad środowiskowy przeprowadzono z opiekunem prawnym osoby ubezwłasnowolnionej, bez obecności osoby ubezwłasnowolnionej i poza miejscem jej przebywania.

Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować brakiem wiedzy osoby ubezwłasnowolnionej na temat dokonanych w wywiadzie ustaleń.

- W 1 przypadku w decyzji kierującej osobę całkowicie ubezwłasnowolnioną do domu pomocy społecznej oraz w decyzji ustalającej odpłatność za jej pobyt, jako stronę postępowania wskazano opiekuna prawnego, zamiast osoby, której dotyczyło postępowanie.

Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższego uchybienia.

- W 1 przypadku, w umowie cywilnoprawnej oraz sporządzonym do niej aneksie, zawartych pomiędzy gminą a podmiotem niepublicznym prowadzonym DPS, brak zapisu dot. usług wspomagających, które powinien świadczyć dom pomocy społecznej.
Stwierdzone uchybienie mogło mieć wpływ na świadczone usługi przez dom pomocy społecznej.
- W 1 przypadku wydanie decyzji administracyjnej w sprawie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w dps, bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą brakiem wiedzy organu dot. sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej strony.
- W 1 przypadku brak rozpatrzenia wniosku opiekuna prawnego dot. skierowania podopiecznego do domu pomocy społecznej.
Na dzień kontroli nie stwierdzono skutku powyższej nieprawidłowości, ze względu na wydanie przez organ decyzji kierującej do dps na jego ponowny wniosek.

Ponadto w trakcie czynności kontrolnych, zespołowi inspektorów nie przedstawiono pełnej dokumentacji sprawy dot. skierowania mieszkańca gminy do domu pomocy społecznej. W związku z powyższym udzielono Pani instruktażu, że każdorazowo na żądanie zespołu kontrolującego należy przedkładać wszystkie dokumenty, które mają znaczenie dla kontrolowanej sprawy.

- W zakresie udzielenia pomocy w formie pobytu w ośrodkach wsparcia stwierdzono nieprawidłowości:

- W 1 przypadku skierowanie mieszkańca gminy do Domu Samotnej Matki w Ełku, prowadzonego przez podmiot niepubliczny, niedziałającego na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego tj. powiatu.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą nieprzestrzeganiem przepisu prawa.
- W 1 przypadku ustalenie odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia osobie, której dochód własny nie przekraczał kwoty kryterium dochodowego.
Powyższa nieprawidłowość skutkowałą bezpodstawnym ponoszeniem odpłatności przez stronę za pobyt w ośrodku wsparcia oraz obniżeniem jej dochodu.

- W zakresie przyznawania świadczeń w ramach wieloletniego rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” stwierdzono nieprawidłowość i uchybienia:

- W 1 przypadku wypłata zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności nastąpiła przed terminem uprawomocnienia się decyzji administracyjnej.
Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą wypłatą świadczenia przed uprawomocnieniem decyzji administracyjnej.
- W 1 przypadku brak daty odbioru decyzji administracyjnej przyznającej zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności.
Stwierdzone uchybienie wiąże się z możliwością wniesienia odwołania od wydanych decyzji, do samorządowego kolegium odwoławczego, w każdym czasie.
- W 2 przypadkach przyznanie świadczenia niepieniężnego w formie posiłku w szkole z mocą wsteczną.

Powyższe uchybienia skutkowały świadczeniem pomocy w formie posiłku w szkole, bez decyzji.

W zakresie pracy socjalnej stwierdzono, że kwestionariusze wywiadów środowiskowych zawierały bardzo ogólne, lakoniczne wpisy, które nie odzwierciedlały faktycznej pracy socjalnej na rzecz mieszkańców gminy.

W powyższym zakresie Pani, jako kierownikowi GOPS oraz pracownikom socjalnym udzielono stosownego instruktażu.

W zakresie opracowania dokumentacji organizacyjnej Ośrodka stwierdzono następujące uchybienie:

- Statut zawierał zapisy dot. zadań gminy z zakresu pomocy społecznej, niezgodne w obowiązującym brzmieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższego uchybienia.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia zostały omówione z Panią i pracownikami socjalnymi. Udzielono instruktażu, o którym mowa w protokole z kontroli.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości i uchybienia jest Pani, jako kierownik jednostki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości i uchybień był niedostateczny nadzór z Pani strony, jak również niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Podjąć działania w celu realizacji zadania obowiązkowego gminy określonego w art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.), tj. prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych. Przedstawić informację o realizacji podjętych działań w tym zakresie.
2. Podjąć działania w kierunku prowadzenia schroniska, noclegowni i ogrzewalni, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej. W przypadku braku możliwości prowadzenia ww. form schronienia przez gminę, zlecić prowadzenie ww. form schronienia lub zawrzeć porozumienie z inną gminą lub wykupić usługi. Przedstawić informację o realizacji podjętych działań w tym zakresie.
3. Sporządzać ocenę zasobów pomocy społecznej i przekazywać ją Radzie Gminy Miłki w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, zgodnie z wymogiem art. 16a ust.4 ustawy o pomocy społecznej.
4. Przestrzegać zasady przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób zobowiązanych do alimentacji, zgodnie z wymogiem art. 107 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, w celu ustalenia możliwości świadczenia przez nich pomocy na rzecz świadczeniobiorców.

5. Sporządzać aktualizację wywiadu nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych, zgodnie z art.107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy.
6. Przyznawać zasiłek stały na okres nie krótszy, niż termin ważności wydanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.
7. Przestrzegać zasady, aby przyznanie świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej nie obejmowało okresu poprzedzającego dzień wydania decyzji administracyjnej.
8. Świadczyć pomoc w formie usług opiekuńczych w wymiarze określonym w decyzji administracyjnej.
9. Określać w decyzji administracyjnej zakres przyznanych usług, zgodnie z wymogiem art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
10. Ustalać w prawidłowej wysokości odpłatność mieszkańca gminy za świadczone usługi opiekuńcze, zgodnie z tabelą odpłatności określoną w obowiązującej uchwale Rady Gminy Miłki w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania
11. Przestrzegać zasady, aby w danej sprawie, w obrocie prawnym funkcjonowała nie więcej niż 1 prawomocna decyzja administracyjna. Wyeliminować z obiegu prawnego decyzje administracyjne, które są bezprzedmiotowe.
12. Przeprowadzać wywiad środowiskowy z opiekunem prawnym, w obecności osoby ubezwłasnowolnionej i w miejscu jej przebywania, zgodnie z wymogiem § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1788).
13. Przestrzegać zasady, aby w decyzjach administracyjnych dot. przyznania świadczeń z pomocy społecznej osobie ubezwłasnowolnionej, jako stronę postępowania wskazywać osobę ubezwłasnowolnioną, reprezentowaną przez opiekuna prawnego.
14. Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia wydawać po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
15. Przestrzegać zasady, aby decyzję administracyjną, w każdym przypadku, potwierdzać datą jej odbioru, zgodnie z art. 46 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego(Dz. U. z 2018 r., poz. 2096).
16. Dokonywać wypłaty świadczeń przed uprawomocnieniem się decyzji administracyjnych, w których zawarto pouczenie zgodnie z art. 127a K.p.a., o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, jedynie w przypadku złożenia przez stronę oświadczenia o zrzeczeniu się ww. prawa.

17. W umowach cywilnoprawnych zawieranych z podmiotami niepublicznymi, prowadzącymi domy pomocy społecznej bez zlecenia wójta, burmistrza, prezydenta lub starosty, dot. kierowania do dps, zawierać zapis dotyczący usług wspomagających, o których mowa w art. 55 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.).
18. Wszczęte postępowanie administracyjne załatwiać zgodnie z art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096).
19. Pomocy w formie pobytu w ośrodku wsparcia tj. w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży udzielać zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. Nr 43, poz. 418).
20. Bezwzględnie przestrzegać zasady, aby w przypadku osób/rodzin skierowanych do ośrodka wsparcia, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego (osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie), nie naliczać opłat, stosownie do wymogu art. 97 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.
21. Dokonać zmian zapisów w statucie dot. realizacji zadań własnych i zleconych gminie, zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r., poz. 1508 ze zm.).

Jednocześnie uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w czasie prowadzenia kontroli w GOPS w Miłkach, wskazuję następujące działania:

1. Każdorazowo na żądanie zespołu inspektorów, przedkładać wszystkie zgromadzone dokumenty, mające znaczenie dla kontrolowanej sprawy.
2. Rzetelnie dokumentować pracę socjalną, w tym zawierać stosowne zapisy w kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, w sposób pozwalający ocenić rezultaty pracy wykonywanej na rzecz beneficjentów i ich rodzin oraz dokumentować podejmowane działania, ustalenia, mające wpływ na rodzaj i zakres udzielanej pomocy.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków w terminie 30 dni, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Jabłonka-Kastrau

Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Ewa Kordalska